

REDACTIA

Deak Ferencz-uteza nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

Zile de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și Americi

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numerul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-uteza nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicație.

Manuscripte nu se inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Dela Congres.

(R) D'un șir lung de ani nu s'a ținut congres național-bisericesc în care să se fi lărat mai mult și să se fi luat hotărâri în afaceri mai însemnate, ca în cel încheiat Luni în Sibiu.

Decorul exterior a fost și el deosebit. Catedrala, în care s'au întrunit pentru întâia oară fruntașii bisericii dreptmăritoare răsăritene, a plăcut tuturor. Binecuvântat-am cu toții memoria marelui arhiereu Șaguna, care în nemărginita sa dragoste de neam s'a îngrijit să lase bani până și pentru catedrala ridicată târziu după moartea lui, — după cum fericit-au toți pe I. P. S. Sa Metropolitanul d'acum, sub care s'a ridicat falnicul monument.

La masa presidială, în jurul mitropolitului, văzurăm apoi pe episcopul Nicolae al Caransebeșului, singurul care a avut norocirea să lucreze alături de întemeietorul Andreiu... Mărturie stingheră a unor vremuri de mărire!

Si văzurăm pe neobositul episcop al Aradului Ioan Papp, sub care sa regenerat dieceza Aradului, și este garanța viitorului pentru propășirea bisericii și a școlii pentru care după cuvintele apostolului Pavel sufletul și-l pune. Spiritul înălțat ce dominează în dieceza Aradului s'a remarcat în congres.

Deosebit de îmbucurător a fost însă faptul că totul s'a petrecut în bunăînțelegere, în pace și frăție. Sub toată durata congresului n'a fost o singură ceartă, fie cât de mică, ci din ciocnirile de idei numai lumină a izvorât și totul spre întărirea bisericii s'a îndreptat. Un semn acesta pe d'oparte de strângerea legăturilor între cei chemați a conduce biserica, pe de altă parte se dovedește că oamenii își dau seamă de răutatea vremurilor și caută, umăr la umăr, să fie zid de apărare...

Trei lucruri mai de seamă s'au făcut. Poate trei au ca țintă binele obștesc. S'au luat măsuri pentru ridicarea nivelului preoților, căci numai având preoți luminați ne putem întări pe toate terenele; s'au luat hotărâri cu privire la îndreptarea soartei cele grele a învățătorilor și o discuție înălțătoare de suflete s'a produs în jurul noilor episcopii ce avem de gând să înființăm... Dacă nu s'a și hotărât faptele și grabnica înființare, cel puțin a unei episcopii la Timișoara, e nu pentru că măritul Congres n'ar fi dat atenția cuvenită cuvintelor calde și convingătoare ale dlui Em. Ungureanu, care cu atâta zel lucrează pentru înființarea episcopiei la Timișoara, — ci pentru că d'asupra tuturor lucrurilor măritul Congres a trebuit să cumpănească a hotărâ numai ceea ce se poate duce la îndeplinire, fără zguduiri și fără neînțelegeri în sânul neamului. Iar

dacă se hotărea în Congres a lua patru protopopiate dela dieceza Caransebeșului iar nu două, după cum vor Caransebeșenii, s'ar fi produs mahniri adânci, ceea ce trebuie să încunjurăm. Să se facă întâiu înțelegerea acasă, la fața locului, și numai după aceea Congresul poate hotărâ fără a supăra pe unii ori pe alții.

De altminteri congresul din anul acesta s'a ilustrat și prin ceea ce n'a îngăduit să se hotărească. Se ceruse, din anume parte, ca la parochiile de cl. I să nu poată competență de cât cei cari pe lângă calificația recerută mai au și 5 ani de praxă în serviciul bisericii ori școlii. Congresul a respins asta, deși se cerea de conzistorul metropolitan. S'a cerut, de asemeni, ca unde din o cauză ori în alta poporul nu alege preot în decurs de un an, conzistorul să aibă drept a numi preot. Și asta s'a respins, după cum n'a fost congresul de părere nici să se admită alegerea unui învățător necvalificat.

Cine cunoaște bine situația bisericii noastre, știe greutatea ce întâmpinăm când vorba e să aflăm preoți distinși pentru parochiile mai însemnate.

Dacă se mai puneau și cei cincini ani de praxă, în care tinerii noștri cei mai distinși ar fi fost siliți să stea ca învățători ori preoți cei mai frumoși ani ai tinereții lor te miri în ce comune slabe, unde la urma urmelor nici nu s'ar putea distinge, neavând teren, desigur că am fi depărtat dela teologie elementele cele mai bune.

Și ce spărtură s'ar fi făcut în Statutul nostru organic dacă se admitea numirea preoților, luându-se astfel poporului dreptul de a-și alege și ține de preot pe cine el voește! Dacă s'ar fi admis această propunere, de sigur că ar fi fost izvorul a o mulțime de neînțelegeri și tulburări la sate, iar ca urmare înstrăinarea poporului de biserică.

Alegerea învățătorilor fără calificație de asemenea ar fi avut rele urmări. Cei necalificați ar fi stat pretutindeni în calea celor cu bună învățătură, poporul s'ar fi obicinuit cu deprecierea postului învățătoresc, văzând că poate alege și pe cei fără diplomă și cari s'ar fi mulțumit cu salar mai puțin. Lucrul acesta avea cu atât mai puțin înțeles, cu cât Conzistorul și așa are dreptul să numească (provizor) pe cei fără diplomă și unde nu se găsesc calificați, conzistorul așa și purcede: numește pe cine se găsește.

S'au întocmit apoi mai multe regulamente, toate menite a face regulă în biserică și școală și astfel a contribui la însăși întărirea neamului.

Un spirit eminent democratic, o grijă deosebită pentru interesele și ridicarea poporului, iată ce a stăpânit în congres. Și

ne mândrim, noi arădanii, că între cei ce au dat tonul în congres, arădanii au stat în frunte.

Dreptatea la cinstita „varmeghic“. Se știe, că împotriva slujbașilor din comitatul Timișului, cari și-au făcut de cap la alegeri, protopopul Ioan Pepa și fruntașul Iasa Tomici au făcut arătare. Vestitul fișpan Ioanovits a și făcut cercetare, dar i-a scos vinovați pe cei ce au reclamat și i-a pedepsit la suportarea speselor împreunate cu cercetarea din care acei slujbași au eșit nevinovați și albi ca neaua.

Ar urma acum ca reclamanții să fie dați și în judecată, pentru — calumnie.

Di Iasa Tomici să scrie iar broșură (cum a mai scris) precum că »nu mai e măgar«: să ceară corbului să scoată ochii corbului!

Proiectul pentru asigurarea muncitorilor. Secțiunea pentru afacerile muncitorilor a ținut Mercuri o ședință sub prezidenția lui Gisswein Sándor. S'a dezbătut proiectul de lege pentru asigurarea muncitorilor industriali și a funcționarilor comerciali împotriva cazurilor de boală sau nenorocire.

Raportorul Szatmáry Mór prezintă proiectul. Aduce elogii ministrului Kossuth care cel dintâi dintre toți ministrii de resortul său s'a gândit, să se îngrijească de soarta muncitorilor.

Ministrul Kossuth spune, că proiectul său nu-i ireproșabil, el este susceptibil de amendamente, dar ideile și principiile generale ce-l conduc sunt ale sale și cere să fie păzite. Aceste principii sunt: casa unitară, reprezentanța pe baza parității și principiul ca patronii să poarte partea mai mare a greutăților, nu muncitorii.

Kecskeméthy cere, ca statul să se îngrijească și de soarta muncitorilor agricoli. Ministrul Kossuth promite aceasta.

Mai vorbesc Ernst Sándor, Mezöfi Vilmos și Szerényi József. Acesta promite proiecte analoge pentru muncitorii agricoli și mineri.

Viena și Bucureștii. Dl. M. Cantacuzino, primar al capitalei României, însoțit de dl. Alexandru Ciurcu, ajutor de primar, și alți consilieri comunali, pleacă la Viena, să întoarcă vizita pe care primarul dr. Lueger a făcut-o expoziției României.

Supărare mare în Izrael. Ungurii au dus luptă mare împotriva lui Goluchowski, silindu-l să demisioneze. Ei credeau, că astfel să li-se deie un ministru de externe din sângele lor. Numit va fi însă în loc de un »Poleac«, cum îi ziceau, un — Neamț, baronul Aehrenthal. Iată de ce zărele maghiare sunt supărate și sub titlul »am dat guba (mantaua) pentru câne« ori cum ar zice Românul: »am scăpat de dracul și am dat de mamă-sa«, — scriu năcăjite rău.

Ele spun, că s'au făcut intrigi mari împotriva — ungurimei.

«Asta e situația — scrie »Függetlenség« — și cu atâta se poate lăuda cel cărui îi place să se laude. Ce am câștigat? Un Goluchowski cu altă barbă».

Lupta la comitat.

— Adunarea congregațională aradană. —

Mercuri Românii din comitatul Aradului au dat o luptă bărbătească și înălțătoare. Deși la adunarea comitatensă nu au venit toți membrii români, totuși au fost destui pentru a respinge mai multe propuneri de a domnilor din fruntea comitatului. Intre altele s'a respins cu 85 voturi contra 83 (ale Ungurilor) propunerea de a se vota iară dare suplimentară pentru penziile domnilor slujbași despre care țăranul S. Codreanu a spus că »unii nu de penzie ci de ștreang ar fi vrednici!«

Iată raportul despre cele petrecute îndată după deschiderea ședinței.

Dr. Ioan Suciu a motivat pe larg și cu puternice argumente, aprobat zgomotos de Români, următoarea interpelare:

Are cunoștință dl vice-comite, că fibirăul cercului Boroșebes, interpretând într'un mod vădit greșit ordinațiunea Perczel, restrânge pe locuitorii cercului în liberul ezechiu a libertății lor personale, așa că și pe urbanizați, cari au ținut în afacerile lor de avere adunare fără ca să i-o fi anunțat aceasta prealabil — i-a pedepsit unul câte unul cu 10 zile închisoare și 50—50 cor. amendă?

2. Cum crede dl vicișpan, a putea scuti pe viitor populația din cercul Boroșebesului de aceste șicane și pedepse, absolut fără nici o bază — conziderând că în afaceri de aceasta natură, absolvarea în instanța a II-a nu mai poate repara pe cei odată târșiți și restrânși în libertatea lor personală?

3. Are dl vice-comite cunoștință oficioasă, că fostul protopretor substitut în cercul Boroșineu, în lunile Iulie-August-Septembrie, sub titlul de călcare a ordinațiunei comitatense, privitoare la cărarea bucatelor, a lovit cu pedepse așa de barbare în sute de inși din locuitorii cercului, încât o astfel de procedură este strigătoare la cer și poporul într'o astfel de terorizare nu poate vedea decât răzbunare?

4. Conziderând că foarte mulți dintre locuitorii cercului Boroșineu, ametriți oarecum de povara pedepselor de câte 2—4 și 6 sute de cor., fie din lipsa de dezmeticie, frică, fie din necunoștința legilor, n'au recurs și nenorocirii aceștia deja sunt victime — și având în vedere că a împedeca aceasta în viitor este o elementară datorie umanitară a întâiului funcționar al comitatului: întreb pe dl vice-comite că află de bine și de corect, a lăsa pe Titu Viculescu și mai departe în posesiunea înputernicirii primite dela congregație de a legiui în delict de transgresiune — ori e dispus să ceară dela congregație ca să i-se detragă înputernicirea de-a legiui îndelictele de transgresiune?

Alegerile.

În mijlocul unor scene într'adevăr de operetă s'au făcut alegerile, puse la ordinea zilei.

La propunerea fișpanului, s'a ales o comisie de candidare, între cari era și dl Mihail Velici, singurul, față de șase unguri.

Comisia de candidare nici n'a pus în candidare pe nici un Român.

La postul de protonotar din Radna a fost ales Lengyel Sándor, protopretorul din Tárnova.

Pentru postul de protopretor din Tárnova — devenit astfel vacant se luptau doi candidați unguri: Édes Elemér și Salacz Gyula.

Românii s'au grupat pe lângă Édes Elemér. Candidatul oficial era însă Salacz.

Rezultatul alegerii a fost că au întrunit:

Salacz 161 voturi
Édes 124

astfel Salacz a fost declarat de ales.

Cauza căderii lui Édes a fost că Românii n'au respectat concluzul conferenței lor prealabile și mulți și-au dat voturile cu Salacz. Un caz ce nu este iertat să se mai întâmple, căci compromite frumoasa noastră disciplină din trecut.

A urmat apoi împlinirea postului de pretor de cl. I. Aici conducătorii candidatului aveau candidat pe Bogdánffy Béla și au candidat de »strohman« pe Hajdu János și Schauer Gábor.

Românii cari au stat zid compact aproape până la sfârșit — astfel se explică bătaia comitatului suferită pe întreaga linie — și cu câțiva dintre partizanii lui Édes dintre Unguri s'au hotărât să le tragă o păcăleală domnilor, alegând de pretor pe Schauer, care nici nu competase ci era pus numai de figurant între candidați.

S'a dat din gură'n gură ordinul — Schauer! Schauer!

Un zgomot infernal era în sală. S'au început votizarea, și șefii observă îndată truc-ul. Voturile se dau aproape toate pe Schauer.

Comitele suprem, vice-comitele, protonotarul și toți Ungurii îl înconjoară pe Schauer și-l persuadează să se retragă.

Românii strigă: Să nu te retragi!

Schauer presionat de șefii săi ia cuvântul: — Sunteți în rățacire d-lor...

Nu te ascultăm! D-Ta vei fi solgăbirău, ori ce vei face!

Un ceas aproape a durat scandalul enorm, și o larmă care nu s'a potolit decât la cuvântul dlui Dr. Suciu, care într'un ton iritat insinuă recurs împotriva alegerii incorecte.

Românii, scapă comitatul de dare nouă.

La ordinea zilei, cea ce i-a interesat pe Români mai mult a fost propunerea comitatului de a se face un nou arunc de dare de 1 1/2 % asupra popoului. Încă în conferința din preseară Românii au hotărât să lupte la punctul acesta cu toată hotărârea și a încredințat ca vorbitori, cari să ia cuvântul din partea lor, pe domnii Dr. Ioan Suciu și Sever Bocu. Mulțumită luptei energice a Românilor, comitatul a și scăpat de noua sarcină ce i-o pregăteau domnii.

Întăiu a luat cuvântul deputatul național dl dr. Ioan Suciu, care a spus că pentru chipul în care se fac pensionările la comitat, membrii români ai congregației nu votează nici un filer. Arată câteva cazuri, unde funcționarul a fost trecut la pensie numai pentru că era încărcat cu atâtea păcate, încât nu era încătro, la temniță ori la pensie! Natural era trimis la pensie.

Creștarul popoului nostru, strâns cu sudoare, nu-l vom vota pentru astfel de pensii — a zis dl Suciu și a terminat între ovații furtunoase.

Al doilea vorbitor român este redactorul »Tribunei« dl Sever Bocu, care a zis că admiră curajul dlor dela comitat, de a veni aproape la fiecare congregație cu aruncuri noi și noi dări. Li întrebă, că în ce lume trăesc? Nu văd ei sărăcia îngrozitoare în care tângeste comitatul? Nu văd ei că poporul este stors până la măduvă de multele dări și nu mai are de unde? Domnii dela comitat cer sacrificii extraordinare dela popor. — Chiar de ar fi de unde să dea, mă întreb — a zis dl Bocu — cu ce a meritat droaia de slujbași, câți trăesc bine, de o sută de ori mai bine ca poporul stors ca vai de el, cu ce au meritat acești funcționari, ca poporul român să-și ia bucata din gură și să li-o dea lor. Doară pentru că tratează așa de bine cu dânsui, pentru că îl administreză cinstit, îi învață limba...

Comitele suprem contele Károlyi: Rog pe dl vorbitor să rămână la obiect.

Sever Bocu (ungurește): Eu sunt la obiect. Dacăi ști românește mai înțelege și atunci nu m-ai întreprupe (Sgomot mare. Voci între unguri: Vorbește dar ungurește.)

Un neamț: Vorbește ungurește! (Sgomot colosal.)

Dr. Aurel Grozda: Uită-l, șvabul dracului. (Mare hilaritate.)

Contele Károlyi: Cu presidiul nu se poate polemiza!

— Învață românește! — strigă Românii din toate părțile producându-se un sgomot colosal.

Sever Bocu: Eu nu sunt dator să știu ungurește, dar cei ce cer pensii dela poporul român, învețe românește! (Așa-i! Așa-i!)

Aară cazurile din Gioroc și Comap unde poporul a luat hotărâre, pe baza drepturilor lor din lege, ca notarul să ia protocoalele în limba ro-

mânească. Acești slujbași au avut însă neștinerea să se împotrivescă pretensiunii juste a popoului, și de altfel neștiind nici o boabă românește (Românii: Rușine!) Arată cum se fac pensionările. Citează cazul lui Páris Gábor, care încărcat de păcate, ne mai putând stă în slujbă, a penzionat. Câteva luni în urmă însă, venind vremurile lui Fejérváry, penzionatul nostru ocupă slujbă de vicecomite în comitatul Abauj, slujbă foarte grea între împrejurările acelea și pentru cel mai viguros om. Páris Gábor corespunde în ea de minune. Dar durere nu ține mult, — anume... slujba, nu sănătatea dlui Páris — și Páris vine acum din nou să-și ceară penzia dela Arad. Știm că nu vrei să i-o dai și o înțelegem cu toții pentru ce. Ați vrea acum să-l scoateți de sănătos. Vă caracterizează cazul acesta de minune sistemul de pensionări. Respingem propunerea Dvoastră. (Aplause îndelungate.)

Urmează apoi votare nominală. Rezultatul e că propunerea comitatului de a se arunca o nouă dare de 1 1/2 % pe popor pentru penziuni grase pe seama domnilor, în urma luptei bărbătești a Românilor cade cu 85 voturi contra 83 — voturile slujbașilor și ale jidovilor.

Iată numele celor ce au votat contra propunerii comitatului, că adevă să nu se mai pună dare nouă pe popor:

Augustin Beles, dr. Dimitrie Barbu, George Bogdan, Dimitrie Ganea, Chera Crăciun, Ioan Codrean, Romul Mladin, Todor Mogoș, Nicolae Mara, Stefan Novac, Dimitrie Popovici, Stefan Russu, Axente Secula, Stefan Șiclovan, Constantin Tămășdan, Ioan Tripon, Ștefan Tămășdan, George Bătrân, Nicolae Boșcaiu, Sever Bocu, Todor Bocu, Alexandru Teran, Kelemen János, Detári István, Nistor Flueraș, Garlái János, Vasile Goldis, Ioan Georgea, Iuliu Groșoreanu, Cornel Grozda, P. Hui jun., Iosif Ognean, dr. Aurel Grozda, Ioan Burza, Varga István, Kelemen András, Mihai Luca, Harsányi Marton, dr. Iacob Hotáran, Aurel Iancu, Katona Antal, Vasile Cherecheș, Simeon Codrean, Filip Leuca, Nicolae Lazarescu, Molnár István, Virgil Mihulin, Ioan Moldovan, Romul Motorca, Traian Mager, Dimitrie Muscan, Pasc Moș, Maller . dam, Stefan Moș, dr. Aurel Novac, Todor Orga, George Papp, dr. George Popa, Vichentie Pantoș, Ioan Popovici (Vârșand), Ioan Popovici (Berechiu), Vasile Paguba, Ioan Russu Șirianu, Sava Raicu, dr. Ioan Suciu, Todor Stan, Sever Secula, Nicolae Suciu, Petru Vancu, Mihai Veliciu, Procopie Givulescu, Cornel Ursu, Petru Tulcan, Mihai Sándor, Gerasim Serb, Tráia Terean, Ioan Terebent.

Cu noi au votat și câți-va Unguri, țărani din Pecica.

Rezultatul votului a fost primit cu o nespusă însufletire de către Români.

Imediat s'a sculat apoi fiscul comitatens dr. Keresztes și a insinuat recurs împotriva concluzului.

Voci: Poți dacă-ți place. D'acea te plădem, să apelezi!

Pensiune, lui Páris Gábor!

Păcăleala mai mare au mâncat-o însă cei dela comitat cu cazul lui Páris Gábor. Ei hotărâsă, să nu-i pună din nou în curgere pensiunea lui Páris Gábor, ci să-l supună la o nouă vizitare medicală. Voiau să-l scoată acuma sănătos, tot așa cum l-au scos an bolnav. Motivul lor era răzbunarea politică, pentru că Páris Gábor ocupase post de vice-comite în Abauj, sub guvernul anti-constituțional al lui Fejérváry. Socoteau apoi, că fiind vorba de o pensiune mai puțin, Românii, cu siguranță vor vota cu propunerea lor. Dar s'au păcălit.

Când protonotarul Schill a referat afacerea — Páris, de pe băncile Românilor sburau ca săgețile intreruperile batjocuritoare și ironice. El a arătat ca o crimă mare ce a săvârșit Páris faptul că a primit să fie vice-comite la drabanți, dar acum — a zis — restituită odată constituțiunea.

Dl Sever Bocu: De care constituțiune vorbești? Unde este aici constituție? (Ilariate generală.)

Protonotarul Schill: ... crede că vor ști cum să-l remunereze pe drabant.

A luat apoi în numele Românilor cuvântul, deputatul național, dr. Ioan Suciu, și a spus că Românii nu se pretează la actul de răzbunare politică a Ungurilor, cari l-au penzionat pe Páris, atunci când protestau Românii, iar azi vreau să-i detragă penzia ca să s'arate patrioți. Fie că după lege, comitatul în caz de proces ar trebui să-i dea lui Páris penzia ce o cere. Românii nu vor procura deastădată dior dela cărmă mica lor

acestui pelerinaj, declarând totodată, că cu ziua de azi doresc să fiu înșiriat între membrii fundației ai acestei Reuniuni.

Di Negruț propune să se trimească două telegrame, una l. P. S. Dlui Mitropolit care e în călătorie și cealaltă Reuniunii din jurul Năsăudului, care spriginește Reuniunea noastră, trimițând regulat în fiecare an 36 abonamente pentru »Foaia școlastică«.

Propunerea e primită cu însuflețire.

Apoi dl Mihail Găzdac, învățător, își exprimă bucuria pentru numărul cel atât de frumos al oaspeților ce au onorat adunarea generală cu prezența.

Intr'aceste sosește inspectorul școlastic regesc din comitatul Albei inferioare *Nehéz*, pe care îl salută prezidentul. Răspunde și D-sa, dorind să ajute Dumnezeu, ca munca învățătorimei să fie folositoare binelui poporului.

Urmează în sfârșit raportul general al comitetului, citit din partea secretarului dl Petru Ungurean, profesor la institutul pedagogic. Constată, că reuniunea față de anii trecuți a făcut un însemnat pas înainte, pe lângă toate întrelăsările ce se observă din partea unor despărțăminte.

Conchide apoi din aceste la mersul regulat al instrucției, pentru că experiența a dovedit, că între mersul instrucției și activitatea Reuniunii există o legătură strânsă. Dă seamă despre activitatea comitetului, despre felul în care s'au purtat corespondențele oficiale, etc. S'a înaintat P. Ven. Conzistor o rugare, în care se cere ridicarea salariului fundamental la 800 cor. la ce P. Vener. Conzistor răspunde, că va supune chestia proximalui sinod archidiecezan. Constată indolența unor despărțăminte, cari și acum sunt în restanță cu taxele de membrii. Totodată s'a compus un proiect de memorandum ce e a se înainta sinodului archidiecezan ce se va ține în luna viitoare. (Acest proiect urmează mai la vale.) Reuniunea a avut 606 de membri, între cari 67 fundatori, 10 onorari și ceilalți ordinari. S'a scris concurs pentru 3 premii, la cari s'au prezentat mai multe lucrări.

Din raportul casarului se vede, că și în anul acesta sunt numerose restanțe. Avera totală a Reuniunii face 10.099 cor. 31 fileri.

Urmează raportul comitetului redacțional al »Foi școlastice«.

Intemeietorii acestei foi prin întemeierea ei au intenționat două lucruri:

1. Emanciparea corpului învățătoresc în toate privințele.

2. Indemnare la muncă serioasă.

S'au adus redacției învinuiri grele din cauza nepublicării mai multor articole, dar redacția e firm convinsă despre corectitatea ei. Comitetul e conștiu de chemarea și datorințele lui. »Foaia școlastică« s'a tipărit în 800 de exemplare, dintre cari 630 s'au expedat în patrie. 13 în România, 60 în loc și restul s'a folosit pentru schimb și recame. S'au încasat abonamente 1535 cor. 90 fil. — prin urmare mai mult ca în anul trecut cu 400 cor. Spesele împreunate cu tipărirea au fost 2097 cor. 62 fil. Datorie la tipografie 561 cor. 72 fil.

Starea activă (abonamente restante 10099 cor. 59 fil.

Starea pasivă 7114 cor. 49 fil.

Propune să se încredințeze comitetul cu solvirea datoriei la tipografie și să se facă pașii necesari pentru încasarea restanțelor.

În urmă se aduce la cunoștință, că comitetul a aflat de bine a distribui 2 premii din cele 3 pentru cari s'a scris concurs. anume cel dintâi de 50 cor., învățătorului Octavian Pop, prin lucrarea sa: »Cum și-ar putea îmbunătăți învățătorul soarta prin lucrarea rațională a pământului?« iar al doilea de 30 cor. dlui învățător Mihail Găzdac din Poiana-Arieșului pentru lucrarea [sa intitulată: »Controla în școlote populare«. Se aleg comisiile pentru cenzurarea rapoartelor generale, după cari prezidentul declară ședința l a adunării generale de închisă...

Proiectul de memorandum

ce »Reuniunea învățătorilor gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș« îl va înainta Sinodului archidiecezan.

Prea Ven. Conzistor arhiepiscopesc!

Subscriși întruniți în adunarea generală a »Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș«, între altele luând sub pertractare și chestia ridicării salarelor, a decis a se înainta Prea Ven. Sinod archidiecezan următoarea:

Reprezentatie.

Cum Ludovic al XIV-lea regele Franciei cu drept cuvânt a zis: *Statul sunt eu*, așa poate și învățătorul zice în deplina conștiință a puterii sale: *Viitorul sunt eu*. Căci cine conduce mai bine poporul de mâne, ca învățătorul cu fapta și iubirea lui, acolo unde-i dictează lumina sau întunerecul, bucuria sau amarul, ce are în inimă?

În fața acestei mari importanțe, recunoscută și acceptată de alte popoare ce are învățătorul în formarea generațiilor de sub mâna sa, credem sosit timpul de a ne ridică protestul în contra puținului nostru salariu și în contra felului cum ni-se dă acela. Și ca să nu aducem sute de exemple cari să ilustreze starea de deplâns a învățătorimei, ne vom pune numai întrebarea:

Cu ce voie intră în școală acel învățător, unde-i umblă gândirea lui atunci, când cade înfrânt pe scaun și vede în fața sa pe aceia, ai căror părinți nu i-au plătit coroana de repartiție, cucuruzul de stolă, deci n'are mămăligă și n'are lemn care să-i încălzească vatra, să-i facă mai iubită casa și masa?

Dacă nu obrazul aprins, atunci vocea, dacă nu vocea, atunci ochii acelui învățător vor trada copiilor pe omul năcăjit și amărît, în jale și desperat și năcăzul unui singur om, când acela e învățător omoară și sufoacă idealismul în sufletul mai multor generații.

Acțiunile ce le reprobăm: socialismul, dubietatea în cele de credință ș. a. ce stăpânesc lumea din afară de noi, nu-s urmări indirecte ale germeului nemulțămirii, ce stăpânește inima și sufletul statului învățătoresc?

Deci nu ni-se iee în nume de rău căința noastră, căci amarul ce cutezăm a-l spune și curajul de a nu ne teme de opinia publică nu-și are în sine numai interesul nost personal, ci mai presus de toate voim ca pânea să nu mai fie cauza care să omoare însuflețirea, ambiția și idealismul nostru, obstacolul ridicării autorității noastre. Voim ca prin îmbunătățirea sorții noastre mai mult ca ori ce alt în lume să putem cu mai mult efect lucra, cu mai mari forțe să putem duce la izbândă ridicarea stării morale, intelectuale și materiale a poporului nostru.

În fața acestora vom înșira obiectele cererii noastre:

I. Ridice-ni-se salariul curat docental, asemenea învățătorilor de stat, căci dacă nu mai mult, cel puțin atâta lucru cât ei, și noi prestăm — plăți-bil lunar, anticipative.

II. Incaseze-se eventuala repartiție de-odată cu aruncurile comunale.

Nu zică nime, că nu e de unde, pentru școală trebuie să fie, și cum »Asociațiunea«, »Societatea pentru crearea unui fond de teatru« și alte societăți mai puțin însemnate pentru viitorul poporului nostru au sute de mii de coroane, așa va avea și școala dacă preoții, inteligența și fruntașii poporului vor lucra cu zel, cu inimi calde pentru ea, cum a lucrat pentru acele.

Departa de noi de a da sfaturi, dar permită-ni-se a spune umiliți, că ce rost ar avea bunăoară »Asociațiunea« »Societatea pentru crearea unui fond de teatru«, băncile noastre ș. a. atunci, când cerându-li se obolul pentru școlotele ce sunt în pericol, s'ar retrage? Nu putem să nu amintim mahnirea sufletului nostru la ideia unora cari poate ușor ar ceda școlotele statului, căci pe lângă aceea că statul nu le va ține cu vânt, deci

tot în sarcina poporului va fi, — ne periclita biserica, căci celce n'a intrat prin tindă, nu va putea și nu va putea să intre în casă, celui ce n'are școală, nu-i va trebui biserică, iar celce nu le va avea aceste două, a încetat de a fi popor.

Fiind asigurați, că înaltele noastre foruri bisericești acum în ceasul al 12-lea vor afla modalitățile corespunzătoare, cari se ducă la scop ridicarea salarelor docentali, nu vom mai continua, ci așteptăm preagrațioasa rezoluție în timpul cel mai scurt, semnând reprezentanții învățătorilor români gr.-cat.

Rugându-ne ca represintația acesta să se aștearnă din partea P. V. Conzistor Arhiepiscopesc Sinodului proxim archidiecezan, împreună cu binevoitoarea recomandație am rămas... (urmează subscrierile).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 Octomvrie 1906.

Din cauza sftei sărbători Paraschiva, numărul proxim al ziarului nostru va apărea numai Luni la ameazi.

— **Asentările din Noemvrie.** Ministrul de honvezi a trimis un rescript, ce va îmbucură pe mulți feciori de ai noștri, cari cu frică așteaptă asentările din Noemvrie. Rescriptul ministerial sună așa, că cei născuți în 1884, cari dejă au fost odată la asentarea suplimentară, vor fi trecuți în clasa a III-a, iar cei născuți în 1883, cari au stat de două ori la asentarea suplimentară nu sunt îndatorați să mai vină și a treia oară.

— **Un nou secretar de stat.** Monitorul oficial publică numirea lui *Ludvigh Gyula*, președintele direcțiunei căilor ferate, ca secretar de stat al ministerului de comerț. Noul secretar de stat s'a și prezentat ministrului Kossuth.

— **Numire.** Dl dr. Sextil Pușcar — după cum cetim în *Wiener Zeitung* — a fost numit de către M. Sa profesor extraordinar pentru limba și literatura română la universitatea din Cernăuț.

— **Avis.** Celor cari vor să meargă la București, să vadă expoziția și ni s'au adresat pentru informațiuni, le răspundem următoarele:

Expoziția va fi deschisă până ia 1/14 Noemvrie. Până atunci li se acordă prețul jumătate pe căile ferate. Biletul de jumătate preț li se dă la frontieră (Predeal, Verciorova și Căneni). Pe căile ferate ungare nu se face nici o reducere.

Până acum nu s'au înștiințat destui ca să plece în corpore din Arad. Pot pleca însă și răsleși cei doritori să vadă expoziția. Noi le vom da adresa celui care în București îi va călăuzi și le va face rost de locuință gratuită.

— **Administrația Domeniului Coroanei din România,** în capul căreia stă ilustrul președinte al Academiei Române, dl Ioan Kalinderu, se știe: la expoziție din București are un pavilion separat, aranjat cu pricepere și gust.

Primim acum un volum, *catalog* privitor la cele expuse și la întreaga administrațiune a domeniilor coroanei. Volumul este și el o mărturie despre zelul ce dl Kalinderu

INMORMANTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghierea noastră personală, în toate prețurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare și transport de cadavru în toate părțile necunoscând nici piedici, nici distanță.

CSUTAK KAROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piața SZABADSÁG nr. 20,

(palatul contelui Nádasdy).

Telefon 37, serviciu de noapte (la locuință): 339.

Cunune pentru posminte și panțlici pentru cunune pentru ziua morților și pentru ori-care altă ocazie, cu inscripții în ori-ce fel de execuție, recomandăm împodobirea și iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreți.

SIGRIE de LEMN și METAL

și obiecte de aranjament de tot soiul.

Împrumutăm decorațiuni, catafalc, dric funebru în ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

Spriginul marelui public: Csutak Károly és fia.

manifestă ca administrator al domeniilor Coroanei și interesului ce-l poartă țărâniei de pe acele domenii.

— **Hymen.** Tânărul Iustin Rațiu comerciant în Siria s'a logodit în ziua de 8/21 Octomvrie a. c., cu dragălașa dsoară Cornelia Balint, fiica vrednicului învățător Petru Balint din Sinitea. Felicitările noastre.

— **La curtea cu jurați din Lugoj** în săptămâna trecută s'a pedepsit următorii păcătoși pentru omoruri: Nicolae Panțiu din Găvășdia la 2 ani robie, fiindcă a omorât pe bărbatul drăguței lui; Nistor Iacob, din Bacamezeu, la 7 ani robie, fiind că a ucis pe Ioachim Mager, un om primejdios; Iosif Roșu la 8 ani robie fiindcă a omorât pe ispanul Gavriela Cabor, iar fata Ana Deák l-a 5 luni închisoare, deoarece și-a omorât copilul, ca să scape de rușine.

— **Un stipendist ilustru al Fundațiunii Gozdsu.** Ni se scrie din Gluj: E mareș scopul ce-l urmărește fundațiunea fericitului Emanuil Gozdsu, prin acea că ajută tânări săraci, dar talentați, de lege română și credință orientală, spre a le ușura greutățile, cari să ivesc la studiile înalte.

Anual sunt sute de tânări, cari își trăesc zilele năcăjite, pe la academii și universități din orașe, unde viața e foc de scumpă, exclusiv din paralele ce li le aduce factorul postal. la câte un pătrar de an, dela Cassa metropolitană din Sibiu.

Se vorbia în alte locuri despre împrejurările, între cari să cheltuesc acești bani — din partea acelorora, cari nu sunt meniți a să socoti în gleda sărmanilor. Aici vreau să desvălesc publicului român o purcedere slabă, față de națiune și de biserica noastră, a unui tânăr, care se numește și iscălește, că e răsăritean drept credincios și bun Român, — în preajma concurselor din luna August. E vorba de un tânăr, care nu-i dă importanța de a grăi dulcea noastră limbă, de-a cerceta altarul nostru, de a se învățî în societate colegială română, — e vorba de un »student român« — nume: Faur János, care beneficiat de un stipendiu juridic dela »Fundațiunea Gozdsu«, ține de dreaptă purcederea, ce o manifestează drept răsplătă, față de binefacerea din a cărui milă își trăește zilele îmbuibate de renegat.

Nu reproșuri, nu căci nu sunt chemat eu cel slab și tânăr să fac, — dar ori care bun român, pe care-l doare nevoile și lipsurile neamului său, e chemat să facă cunoscut prin publicitate mult onoratei Corporațiunii, care stă în fruntea milioanelor lui Gozdsu, — o astfel de împrejurare și o atare purcedere, care nici pe departe nu corespunde obligațiunii morale, pe care a subscris-o stipendistul la începutul anului școlar.

El s'a obligat atunci, că își va ținea totdeauna de cel mai nobil scop, — vorbirea graiului românesc, pe cum și cercetarea regulată a bisericeii răsăritene. Acestea sunt condițiile, cari tind în viitor la uniunea noastră națională, ce se cuprind în regulamentul fundațiunii, pe lângă cari se mai pretinde cercetarea collegiumului lui Moldován Gergely și înaintarea obicinuită în studiile începute.

Di Faur János e stipendist al fundațiunii lui Gozdsu. El ca atare limba noastră nu o vorbește, la biserică încă nici o singură dată n'a fost, ba nici n'ar ști unde ar fi ascunsă — dacă n'ar fi trebuit cvita subscrisă de delegat, — dsul în în localul Casinei române, — unde convin zilnic tânării universitari români, — nu ține demn a se prezenta. Primește el oare ratele stipendiului, numai pentruca să satisfacă dorințelor atâtor lupi, cari stau să ne sfășie auzându-ne pe stradă rostind câte o zicere românească, alergând să se înscrie de membru în »Egyetemi kör«, zvârlindu-se printre tulpaniști să ajungă membru în direcțiunea lojei lor »Sorompó«. La astfel de instituțiuni el solvește regulat taxele de membru, ținându-și obligământ cavaleric a face așa, pe când de sco-

purile și dorurile noastre — nici nu vrea să știe.

Oare pentru astfel de scopuri a testat marel nostru Gozdsu sutele sale de mii?

Nu mă simt chemat să judec în o chestie atât de importantă. Las în grija tuturor prea stimaților membri din comitetul fundațiunii Gozdsu să dâșii și se aducă pedeapsa convenită acelu om, care să obligă, pe cuvântul de onoare, a ținea cele tipărite cu slove destul de mari în Regulament... și totuși își bate în o astfel de măsură joc de ele. *Rămiron.*

— **Viriliștii români în comitatul Făgărașului.** În lista viriliștilor comitatului Făgăraș statorită pe anul 1907 sunt următorii Români:

Dr. Ioan Șenchea, avocat Făgăraș (al doilea virilist în comitat). Neculae Garoiu, avocat, Zărnești, dr. Iancu Meșian, proprietar, Zărnești, George Gavrilă, arăndași, Țințari, Neculae Șerban, preot, Voila, Ioan cav. de Pușcariu, jude de curie în pens., dr. Nicolau Șerban, deputat dietal, Dănilă Cabor, inginer, Voila, George Vasu, proprietar, Voila, Neculae Chiornitia, proprietar, Cuculata, Candit Mesaroșiu, cârciumar, Șebeș, Damaschin Mesaroșiu, cârciumar, Șebeș, dr. Andreiu Micu, adv., Făgăraș, George Moșoiu, comerciant, Zărnești, Todor Vulsan, comerc., Zărnești, Ioan Bain Comșa, comerc., Zărnești, Leon Solomon, notar, Drăguș, Andreiu Cerbu, comerc., Părău, Mihail Ganea, preot, Veneția-inf., Nicolae Lupu, comerc., Zărnești, Ioan I. Comșia, comerciant, Zărnești, dr. Ioan Turcu, adv. Făgăraș, George Taflat, cârciumar, Beclen, Haralambie Ungur, cârciumar, Tohan, Ioan Grozea, comerciant, Tohan, George Tunșoiu, cârciumar, Șinca-nouă, dr. Oct. Vasu, adv. Făgăraș, Samoilă Comănicu, comerc., Veneția-inf., Iacob Zorca, preot, Vlădeni, George Comănicu, not. pens., Veneția-inf., Ioan Sona, cârciumar, Zărnești, Nicolae Batia, mag. postal, Persani, George Bunea, comerc. Vad, George Ganea, cârciumar, Lisa, Alesandru Reglan, cancelist, Făgăraș, Ioan G. Bărbat, comerciant, Ucea-sup., George Surdu, comerc., Moeciui-infr., George N. Muntean, comerc. Măgura, dr. Hariton Prălea, adv. Șercaia, Benjamin Clăcocean, comerc. Tohan.

Suplenți sunt: Stefan Damian, comerc. Vad și George Guiman, proprietar, Poiana-Mărului.

Din 87 viriliști 40 sunt Români, mai mulți ca anii trecuți.

Dacă Românii vor fi oameni de inimă și își vor face datoria la viitoarele alegeri comitatene (1907), vor ajunge la o majoritate covârșitoare, ceea-ce ar și trebuî să fie. *Censor.*

— **„Coloniile Române din Bosnia“** este titlul unui studiu etnografic și antropogeografic scris de dl *Teodor Filipescu*, distinsul nostru colaborator din Seraievo. Acest studiu, asupra căruia vom reveni, a apărut în ediția Academiei Române. Prețul 4 lei.

— **Anunț.** Aducem la cunoștință prea onor. public, că Societatea Petru Maior vinde *Almanachul* edat de ea cu prețul redus de 1 cor. + 20 bani porto. Almanachul cuprinde istoricul Societății dela înființarea ei până la 1901, apoi articoli și lucrări de valoare iscălite de nume ca: Alexandru Mocsonyi, Atan. Marienescu, Ioan Slavici, Zah. Boiu, Florian Porcius, Ioan cav. de Pușcariu, Alex. Roman, Virgil Onițiu, Victor Onișor, dr. Valerie Bologna, Constanța Dunca-Schiau, Dionisie Stoica etc.

Banii au să fie trimiși prin mandat postal, deodată cu comanda, sau prin rambursă.

Adresa: Societatea de lect. Petru Maior, Bpesta, Ráday-utca 20 III 22. Pentru Societate: *Pompiliu Nistor*, președinte. *Nicolae Negruțiu*, secretar.

— **Conspirație contra Sultanului.** În Sofia s'a descoperit o nouă conspirație contra Sultanului. Poliția din Sofia a și deținut pe conspiratori, cari erau toți anarhiști periculoși. Comisarul turcesc a trimis la Constantinopol portretul

acestor anarhiști și poliția de acolo a recunoscut între ei și chipul unui anarhist, care atentase odată la viața Sultanului, și care n'a putut fi prins atunci. Făcându-se cercetare contra deșinților ei au mărturisit, că au voit să repeteze atentatul contra Sultanului, în ziua serbării ramsan, ce cade pe 15 Noemvrie.

Necrolog. Un bătrân lucrător dela o tipografie din loc, *Iosif Dragoi*, a murit Mercuri, în vârstă de 71 ani. Culegătorii din Arad, au adus prin anunț la cunoștință moartea bătrânului, care până la o vârstă așa de înaintată a trăit în atelierul tipografiei »Arad és Vidéke«.

Azi (Joi) i-s'a făcut înmormântarea după ritul gr.-or. rom., fiind reprezentate toate tipografiile din loc.

— **Curopatchin, despre rezelul ruso-japonez.** Generalul Curopatchin, comandantul armatei rusești din Mandjuria a scris un op de trei volume mari, în care arată, care sunt cauzele înfrângerii Rușilor. Zice, că rezelul i-a ajuns nepregătit. Critică în mod foarte aspru pe oficerii din armata sa. E interesant, că lucrarea aceasta de valoare a fost opriță.

— **Mulțămîță publică.** Subscriși, în numele Reuniunii învățătorilor din despărțământul Lipovei, venim și pe aceasta cale a da espresione de mulțămîță și recunoștință față de d-nii: Gregore Marienescu, oficiant și Constantin Vuculescu, frizeur, ambii din Lipova, cari conduși fiind de dragostea și stima, ce o au cătră instituțiunile noastre culturale, — cel dintâi a binevoit a donk pe sama bibliotecii: *Istoria Românilor de Xenopol*, 12 vol., în preț de 12 cor.; iar cel din urmă: »Enciclopedia Română« de dr. C. Diaconovich, 3 vol., în legătură de lux, în preț de 80 cor.

Din ședința comisiunii literare, ținută în Lipova la 7/20 Octomvrie 1906. *V. Bogoiu*, preș. reun. *I. Lucaciu*, bibliotecar.

— **Decoratie respinsă.** În cercurile politice din Belgrad face mare senzație vestea, că polgarmeșterul din Leibach, Hribar a respins de a fi decorat din partea Sârbilor cu ordul Sava. Hribar prin aceasta distincție crede, că Sârbii demonstrează contra Austriei.

— **„Revista Economică“.** Primum următoarele:

Ne permitem a Vă aduce la cunoștință că »Revista Economică« organul băncilor românești, cu ziua de azi a trecut de sub direcția dlui dr. C. Diaconovich în cea a subsemnatului.

Administrația revistei noastre va rămâne deocamdată tot în Sibiu (Nagyszeben). Cu colegială stimă *Ioan I. Lăpădatu*.

— **Mare nenorocire.** Nenumărați muncitori se duc dela noi în America, ca să ajungă la un traiu mai bun. Dar sunt mulți sărmanii, cari în loc de acest traiu, găsesc numai moartea. Așa s'a întâmplat înainte de aceasta cu două săptămâni, că o mină s'a surpat și a înmormântat sub sine mai mulți lucrători, între cari 12 Unguri.

— **Decapitarea lui Hennig.** Renumitul hoț Hennig, care a băgat mare spaimă în locuitorii din Berlin, și care pe vârful caselor a scăpat de nenumărate ori din naintea poliției, în sfârșit a fost prins și dat în judecată. Pentru nenumăratele lui furturi, spargerii și omoruri a fost judecat la moarte. Atunci a dat rugare împăratului să-l ierte de această pedeapsă. Împăratul însă nu l-a iertat și astfel judecata lui va fi dusă la îndeplinire cât mai apropiat.

— **Târg de fete în Belgia.** În orașelul Lalaing din Belgia fetele aranjează în vara fiecărui an târg de fete. Ele înviță la puțină gustare pe feciorii din satele vecine și cunoștințele, ce se fac în acest prilej, se sfârșesc adeseori cu căsătorie. În vara aceasta asemenea s'a ținut acest târg de



ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnisorul cartii regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale **UJVIDÉK.**

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii. Medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine. La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

plăcere de răzbunare. Penzie lui Páris Gábor — l' a încheiat Suciú. — Penzie, Penzie, lui Páris! au răspuns Români.

Se ordonă votarea nominală și Români înving cu 45 voturi contra 43. Páris Gábor este pus deci în penzie prin voturile Românilor.

Interesant a fost că cu Români au votat și cinci țărani maghiari din Pecica, cari n'au înțeles chipul cum s'a pus chestia la vot. Târziu, după ce n'au mai putut repara nimic, țărani unguri se zmulgeau de păr că au votat penzie vicșpanului drabant.

Vorbirea lui Magieru.

La punctul dela ordinea de zi, pentru împedirea alcoolismului, a făcut adevărată senzație discursul admirabil rostit de dl *Traian Magieru*, medicul preot din Saturău. Reproducem în întregime magistrala vorbire a părintelui *Magieru*.

E de însemnat, că la ordinea zilei era pusă și adresa (curenda) comitatului Timișului în care îndeamnă și celelalte comitate să scrie la Dietă și să ceară măsuri excepționale în contra naționațitățilar ai căror frunțași au săvârșit la alegeri, vezi Doamne, agitaționi nepermise.

Cei din fruntea comitatului, deși tipăriseră ca al 12 punct ace astă adresă, au avut alăta răcoare de Români și au luat-o dela ordinea zilei. Români au și fost luat hotărîrea să vorbească mulți, Veliciu, Russu, Suciú, Goldiș etc., să facă formală obstrucție împotriva unei asemenea infamii.

Sedința s'a ridicat apoi la 1 și 3/4 rămânând câteva obiecte mai neînsemnate pentru dupămeaz.

»Rákóczy și Români.« Sub acest titlu »Arad és Vidéke« dela 24 c. scrie :

»Din Oradia-Mare ni-se telegrafează, că dr. D. Radu, episcop greco-catolic, a dat o pastorală patriotică. In pastorală se accentuiază, că sub steagul lui Rákóczy și pentru principiile lui a luptat și sângerat mii de Români. Episcopul vorbează, ca în școlile primare și secundare de ab jurisdicțiunea sa la 29 Octomvre să se fină sârbătoare, iar în biserică să se fină slujbă dumnezeiască și să se tragă clopotele pentru sufletul exilaților.«

Nouă nu ne vine a crede, că un episcop român să fi ordonat așa ceva.

Impotriva beției.

In sedința de Mercuri a congregației Aradului distinsul preot *Traian Magieru* a ținut următoarea vorbire primită cu plăcere de toți Români:

Nu suferă îndoială, că chestia alcoolismului s'a dezvoltat astăzi într-o problemă de prima ordine socială, care trebuie să pună pe griji, nu numai pe singuratici indivizi și singuraticile instituțiuni, ci chiar și pe potestățile statelor.

Sunt atâtea scăderile, neajunsurile și mizeriile vieții publice și private, că pe lângă tot progresul civilizațiunii și pe lângă toate cuceririle științei, omeneimea, departe de a-și fi aflat echilibrul vieții sufletești — mulțumirea cu sine și soarta sa — stăzi, tot mai mult se sbate în curentul nemulțumirii.

Cauzele sunt multe, dintre cari unele mijlocite și unele nemijlocite, — și nu va putea contesta nimic aceeace astăzi vede și recunoaște lumea întreagă, că cangrenă cea mai periculoasă, care de-o potrivă roade la fericirea morală și materială a individului, cât și la prosperarea, bunăstarea și vitalitatea statelor, este alcoolismul.

S'au făcut studii, date statistice și espuneri comparative asupra acestui rău, și din toate se constată unanim, că alcoolismul este un flagel, care bântue în mod distructiv la toate referințele vieții omenești-sociale. Slăbește și împedecă spornul și natalitatea, promovează mortalitatea, inmul-

tește crimele, răspândește alienațiunea, destramă moravurile, distruge corpul și organismul lui până în a doua generație și contribuie nu numai la slăbirea și scăderea averii naționale, dar alimentează și perpetuă nemulțămire, care se răsvrătește în contra ordinii sociale, în contra siguranței personale, în contra dreptului de proprietate și în contra dreptului și siguranței publice din stat.

Iată de ce alcoolismul privit în adevărata lui culoare, se prezintă ca un dușman înfricoșat și ca cel mai periculos morb a vieții sociale. Iată de ce inimile nobile și reprezentanții statelor civilizate se preocupă de combaterea acestui rău, care înveninează respirațiunea sănătoasă a popoarelor. Acțiunea pornită contra alcoolismului din partea congresului internațional antialcolic, nu e o acțiune ce privește numai pe o clasă ori pe un popor, ci e o chestiune care privește lumea și geniul uman. Cred deci, că în acest punct nu mai există între noi diferență de vederi ori sentimente, ci toți vom conveni într-o saluta și coopera la nobila acțiune a congresului internațional antialcolic.

Onor. congregație! Referindu-ne acum în special la referințele patriei noastre, sub raportul ravagiului alcolic, o știm cu toții că și recordul ajuns la noi nu este mai puțin amenințător ca în celelalte state din Europa doar cu excepțiunea Rusiei, care în privința consumării alcolice stă în rândul prim.

Stăm și noi trist în aceasta privință, căci alcoolismul s'a răspândit în toate clasele noastre sociale, dar în deosebi asupra breslelor mai de jos și asupra clasei poporului și a muncitorimei aduce ruină și dezastru.

E înspăimântător de mare capitalul câștigat cu grea muncă de către lucrător, econom și profesionist pe care zi de zi îl consuma molohul alcolic, pentru că în schimb se vezi sărăcind țara, se vezi surpându-se atâtea familii, se vezi lamentând de nemulțumire și desperare atâtea existențe ajunse în ghiarele alcoolismului, cari la urmă, în vederea publică, se risipesc în mizerie, în casele de alienațiune, în institutiile de corecțiune și amaritate ori luându-și toiagul de cerșitor și pornind în lume.

Și cari sunt cauzele acestui rău, care subminează la demnitatea și fericirea omului?! După a mea părere și convingere, sunt două: una internă, alta externă. Cauza primă e a se căuta în firea omului, în înclinările rele și în creșterea greșită. Cealaltă cauză o aflăm în însași, societatea; în întocmirile ei nepotrivite și în practica greșită cari inșele deschid teren la răspândirea alcoolismului. Pe noi cauza aceasta ne privește, și deci aici avem a ne spune cuvântul.

Toți câți trăim în mijlocul poporului și a muncitorimei și și-au dat numai puțină osteneală a erua cauzele lățirii alcoolismului și a sărăcirii generale, de bună samă s'au putut convinge, că cauza mai imediată și mai pipăibilă zace în sistemul funcționării birturilor: în prea marea libertate și latitudine și în terenul de acțiune și operațiune prea largă, ce li-se îngăduie la noi.

Când s'a adus legea despre răpausul de Duminecă, eu așa cred, legislațiunea țării a fost condusă de motive etice și umane, că anume omul, după lucrul de o săptămână să-și odihnească corpul și să-și recreeze sufletul în sinul familiei, — și de fapt cum se petrece lucrul?! Așa, că omului oprit de a lucra Duminecă, i-se ofere și i-se deschide ușa largă a birtului, unde își bolnăvește corpul și își înveninează sufletul. Mi-s'ar putea reflectă, că aici, avem de a face cu libertatea voinței fiecărui om. Adevărat, că libertatea voinței este un drept individual al omului, dar și aceea e adevărat, că deschizând prilej de ispitire și drum de lunecare, libertatea voinței se poticnește și atunci, când n'a avut intențiune prealabilă de a o face.

Eu știu — dacă nu greșesc — că noi avem o dispoziție, că în zilele de Dumineci și sărbători birturile să fie închise după amiazi. Dar vorbă să fie, priviți în lungul și în latul comitatului respecteză-se această dispozițiune? Nu!.. Dincontră vedem altceva: că satele sunt pline de birturi, iar zilele rânduite pentru răpaus sunt

prilejurile cele mai potrivite pentru lățirea alcoolismului.

Și iată vezi cu ochii lățirea răului și vezi și cauzele cari îl produc, pe cari însă cu mijloace morale nu le poți zădărnici, căci sunt cuprinse în întocmirile soțiale greșite. Sunt cazuri, că oameni scăpătați și sărăciți la noi cu totul din cauza alcoolismului au emigrat în America, unde pe lângă întocmirile practice și umane de acolo le-au succes a-și câștiga și cruță avere cu care au rentors în patriei, dar ocaziunea largă și ademenirile birturilor, iarăși i-au ruinat aici din nou și totalminte.

În fața acestor strări, ni-se impune de cea mai înaltă datorință patriotică și umanitară de a combate răul chiar în cauzele lui primordiale. Dacă în adevăr voim serios combaterea lățirii alcoolismului, nu ne este permis a hezitâ întru aplicarea mijloacelor efective. Aceste mijloace sunt: Reducerea contingentului (numărului) birturilor, restrângerea funcționării lor și pedepsirea beției publice. Deoarece însă aceste mijloace se pot aduce numai pe cale legislativă, îmi permit a face propunerea, că: Onorata congregație să facă reprezentațiune la onorata dietă, că pe cale legislativă să iee măsuri contra alcoolismului, între cari să se enunțe reducerea birturilor, închiderea lor sub întreaga durată a zilelor de răpaus precum și calificarea beției publice, ca transgresiune contra moralității publice, iar și până atunci, să invităm din acest loc pe Magn. Sa dl vicecomite, că în organele administrative să controleze riguros, întrucât se respecteză dispoziția ce o avem în vigoare la închiderea birturilor în zilele rânduite, și unde va află contravenție, se procedă în consecvență, câștigând respect legii.

Aceasta e propunerea mea, care rog să fie primită.

Ultime știri.

Alegerea dela Ciaba, întâmplată eri, s'a sfârșit cu învingerea partidului plugarilor condus de fostul deputat Achim. Candidatul acestui partid dr. Pető Sándor a fost ales cu 904 voturi contra 702 voturi date lui Beliczai Géza, candidatul stăpânirii.

Grevă mare. Budapesta, 26 Oct. Pe toate liniile de tramvai conducătorii și toți lucrătorii s'au pus în grevă. Nu comunică nici un tramvai. Sunt temeri că astfel serbările pentru Rákóczy vor fi rău conturbate. S'au întâmplat ciocniri sângeroase.

Congregația dela Caraș-Severin. 25 Oct. În adunarea de eri a congregației în locul lui Fialka, numit comite-suprem, a fost ales vice-comite Issekutz Aurel, până acum protonotar, iar în locul lui s'a ales dr. Tabajdi Zoltán, protopretor în Caransebeș. Judele cercual Németh ofenzând pe fostul comite suprem Pogány, s'a produs o mare învălmășeală și scandal. Acesta a și fost amendat cu 100 coroane.

Instalarea noului comite-suprem a fost la 23 c. Între Români e mare mâhnire, că din cauza indolenței multora, candidații români dr. Dobrin la viceșpanie, dr. Ciupe la protonotariat, dr. M. Brădiceanu, la protopretoriatul din Bozovici și dr. N. Petrovici la cel din Caransebeș, au întrunit foarte puține voturi.

Conferență electorală în Párdány. Madoș, 26 Oct. Pe Duminecă s'a convocat o conferință electorală în Párdány cu scop ca Sârbii și Români să decidă asupra atitudinii ce vor observă la apropiata alegere. Se știe, că la alegerile trecute în acest cerc locuit de naționalități a învins kossuthistul dr. Kiszely Kálmán, cu un singur vot, dar alegerea a fost nimicită.

E vorba ca acum să se lucreze din resputeri pentru trântirea kossuthiștilor.

Temisoara 26 Oct. Conferența dela Párdány a fost amânată până se va primi avisul clubului parlamentar al naționalităților.

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine **Orologe și bijuterii**, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Schneider Samu, juvaergiu în Szeged**. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.



ADUNAREA GENERALĂ a Reuniunii învățătorilor gr.- cath. din archid. de Alba-Julia și Făgăraș.

— Raport special al Tribunei. —

Blaj, 23 Octomvrie st. n. 1906.

Astăzi s'a deschis cea mai număroasă adunare generală a Reuniunii învățătorilor gr.-cath. din Archidieceza de Alba-Julia și Făgăraș, din câte s'a dat să vadă Blajul. Din locuri depărtate au alergat învățători, ca să discute chestii de mare importanță pentru învățământul nostru popular, să facă o scurtă dare de seamă despre rezultatele muncii de un an și prospecte pentru greaua muncă din viitor, și mai ales să facă pașii necesari pentru îmbunătățirea sortii întru adevăr triste a învățătorimeii în privința materială.

Românul ori ce lucru îl începe cu Dzeu, așa și adunarea de azi s'a început cu liturgia solemnă, celebrată în biserica catedrală din partea Reverendisimului domn *George Munteanu*, canonic metropolitan, director al institutului pedagogic și president al Reuniunii învățătorilor archidiecezani, asistat de profesorii preparandiali *Ioan F. Negrut*, *Nicolae Pop* și *Aron Papiu* ca preoți și *Valeriu Suci* ca diacon. Responsurile liturgice le-a executat corul bine instruit al pedagogilor, condus de pedagogul *Ștefan Secetă*. La sfârșitul liturgiei s'a oficiat parastas pentru repotații membrii ai Reuniunii: *Petru Solomon* și *Aurel P. Bota* foști profesori la institutul pedagogic, *Ioan Moldovan*, fost învățător în Bucium-Șasa care a lăsat prin testament o frumoasă fundațiune ce tocmai e sub pertractare judecătorească, *Simeon Haneș*, fost învățător în Glogovaț, *Aurel Opriș*, fost învățător în Bucium, vicariatul Făgărașului și *Spiridon Făgărașan*, fost învățător în Iași.

Sfârșindu-se serviciul divin, corpul învățătoresc în frunte cu comitetul central s'a îndreptat spre cimiter, unde zac osămintele profesorilor *Solomon* și *Bota*. S'au oprit mai întâi la mormântul celui dintâi, unde învățătorul *Bla* din *Vesud* rostește următorul discurs comemorativ:

Iubiți membri ai Reuniunii!

Rugăciune s'a vărsat azi la tronul dumnezeesc cu evlavie pentru sufletele repotaților noștri colegi, rugăciune s'a vărsat pentru adormirea în pace a iubitului nostru profesor de odinioară *Petru Solomon*. Credem, că rugăciunea noastră vărsată din adâncul sufletului și cu toată sinceritatea va fi primită, credem că și ei vor mijloci dela pronia cerească, să reverse mulțimea darurilor asupra lucrărilor noastre, ca astfel mulțămii și mângăiați să ne putem întoarce la căminurile noastre. Când oftăm însă darul Atotputernicului asupra noastră, cu pietate ne întoarcem la sufletul tău iubite dascăle de odinioară! La tine, care întreagă viața ta ai muncit pentru înaintarea învățământului popular.

Tu și atunci, când trupește erai zdruncinat de anii dascăliei, ai fost neîncetat în mijlocul nostru, ne-ai dat povești frumoase pentru luminarea oropsitului nostru popor, ne-ai dat firul conducător în această vale a plângerilor în acest labirint al lacrimilor, ne-ai învățat să fim pacienți răbdurii, pe cariera noastră spinoasă și puțin aprețiată de lume. Pentru aceste toate nu

suntem în stare să-ți ridicăm statu de bronz ori de marmoră ca fii altor neamuri, dar bronz și marmoră este sentimentul de adâncă recunoștință și aducere aminte ce cu scumpătate îl păstrăm în piepturile noastre. Tot ce putem face în momentele aceste de pioasă aducere aminte, e cununa aceasta, ce o depunem pe mormântul ce ascunde sub țărâna lui oasele tale reci. În veci amintirea ta, roagă-te pentru noi bunul nostru profesor de odinioară!

Apoi se îndreaptă cu toții spre mormântul regretatului *Aurel Pop Bota*, unde învățătorul *Ioachim Pop* rostește un discurs pătrunzător în care reamintește figura simpatică a repositului. Reîmprospetează meritele netăgăduite ale acestuia pentru înflorirea institutului nostru pedagogic, activitatea lui neobosită pe terenul învățământului, și însoțit de lacrimi celorce-l încunjurau depune pe mormântul lui o cunună de flori.

Ședința I.

La oarele 9 a. m. s'a deschis ședința I. Înainte de începerea ședinței, *Ilustrul Domn Iuliu Bărdosy*, inspector regesc în penziune, propune esmiterea unei comisiuni pentru a invita pe *Ilustritatea Sa d-l Ioan Micu Moldovan*, vicar general arhiepiscopesc la adunare. S'a constituit o comisie de 5, constatatoare din d-nii învățători *Ioachim Pop*, *Octavian Pop*, *Ioan Pampu*, *Mihail Găzdac* și *Izidor Dop*. *Ilustritatea Sa* sosește în sală însoțit de uralele entuziaste ale celor prezenți. După aceste prezidentul *George Muntean* deschide adunarea prin următorul discurs:

Ilustrissime d-le vicar general!

Reuniunea învățătorilor archidiecezani, întrunită în adunarea generală, se simte foarte măgulită și se bucură din inimă pentru că a-ți binevoit a o onora cu prezența. Fie-mi permis așa dară să Vă exprim mulțămitele Reuniunii și să Vă doresc mulți ani spre binele și înflorirea Archidiecezei noastre.

Onorată adunare generală!

Pe nesimțite s'a strecurat ceas de ceas, zi de zi, pe nesimțite s'a strecurat un an din activitatea Reuniunii noastre, al 8-lea an al existenței ei. Vreme de un an de zile Dv., ați fost muncitorii în ogorul școlii noastre confesionale, după cum se vede din rapoartele singuraticelor despărțăminte subșternute aci. Nu mă îndoesc, că cu ocazia adunării despărțămintelor nu v'ați arătat numai că învățători ai școlii, ci și a popoului, pentru că nu este alta chemarea învățătorilor decât să lumineze poporul.

On. adunare generală! Din timpurile grele cari acoper veacurile triste ale istoriei noastre bisericesti-naționale, străbat nizuințele neîntrerupte spre lumină și dorul de a se asigura existența noastră.

Luminos apare pe paginile cronicarilor un punct culminant: dragostea pentru deșteptarea popoului. Dlor, totdeauna vom afla la popor dorul de a deveni părtaș razelor binefăcătoare ale luminii, simțul de civilizație și cultură. Timpurile de întunec au închis câmpiile luminii dinaintea celor dornici de ea.

Dar când s'a deschis calea către școală, cu câtă însuflețire au alergat mulțimea către acest izvor veritabil de lumină! Sute și mii de școli s'au deschis, susținute din filerii săracului. Noi n'am avut boerie, nici fundații, iar clerul nostru era lipsit de toate, nici pe departe n'a putut desvoltă activitatea aceea binecuvântată, ce a desvoltat-o clerul altor neamuri. Dlor, țara noastră a trecut prin vremuri grele, n'avem la ce să ne mirăm așadar, că abia în deceniile din urmă a devenit învățământul obligator. Știm, că partea cea mai mare a școlilor o susțin confesiunile,

între cari confesiunea noastră gr. cat. ocupă loc de frunte. Nu în urma dispoziției legilor, ci din însuflețire curată, din dor de desvoltare culturală provin jertfele numeroase, ce le aduce biserica pentru școala în a cărei serviciu stăm și noi.

Dlor, cu bucurie Vă salut din incidentul adunării generale de azi, cu toate, că cu durere vă trebui să constatăm și azi indeferentismul unor despărțăminte, mai ales în ce privește taxele de membri. Imi țin de dădorință să vă atrag atenția asupra unui lucru: Noi nu suntem învățători numai între cei patru păreți ai școlii, ci trebuie să fim școală vie a popoului. Nu suntem mai de parte numai ai școlii, ci și a bisericii. Pe lângă datorințele școlare avem așadar să ne împlinim și datorința de fii ai bisericii. Trebuie să tindem cu toții la propagarea și întărirea religiozității și a moralității în popor. Trebuie să întărim tot mai mult legăturile ce există între școală, biserică și popor.

Dlor, băgați de seamă, că nimic nu e mai periculos ca timpul acela când poporul ar constata că jertfele aduse de el pentru școală au fost barunțați în vânt. Chemarea noastră e ca prin lucrare serioasă și prin rezultatele obținute să întărim încrederea popoului în noi, să-l convingem că școala aceea ce deschide calea spre lumină. (Apoi anunță decedarea membrilor amintiți la început la ce adunarea dă expresie condolențelor sale prin ridicare). După aceste declar adunarea generală ordinară a Reuniunii învățătorilor gr. cat. archidiecezani de deschisă.

Urmează o scurtă cuvântare a *Ilustrității sale D-lui I. M. Moldovan*, de cuprinsul următor: Salut din inimă adunarea această număroasă și mă bucur, că Dumnezeu vă va voi așa, ca prin înțelegere comună să contribuim la realizarea scopurilor noastre mărețe. Imi țin cu această ocazie de datorință să vă atrag atențiunea asupra trapădului și a jertfelor ce le aduce biserica spre susținerea școlii. Biserica noastră regretă, că nu poate aduce jertfe și mai mari pentru prosperarea învățământului. Dlor, scopurile D-voastre și al nostru se va realiza numai astfel, dacă Vă veți aduce aminte, că biserica e razemul școlii și susținătoarea ei. Încodată Vă salut Dlor și doresc să aibă nizuințele D-voastre rezultatul dorit.

Di Iuliu Bardosy are cuvântul. Înainte de a trece la ordinea zilei. »Prima ocazie, spune Dsă, ni-se dă acum, ca să salutăm în persoana prezidentului nostru pe un canonic metropolitan. Ne place a crede Onor. adunare generală, că distincția de care s'a împărțat prezidentului nostru e a dascălimei întregi. Suntem mândri, că dascălul și tatăl dascălilor a ajuns pe o așa treaptă ierarhică înaltă. De aceea imi permit în numele adunării generale să-i urez mulți ani!

Cuvintele aceste au fost urmate de nestăruite urale. Tot înainte de ordinea zilei a fost înscut la cuvânt *di Gavril Precup*, profesor gimnazial, care rostește cam următoarele: »Văd aici învățători adunați din toată provincia mitropolitană spre a discuta chestii arzătoare, cari privesc înaintarea noastră.

Motivul pentru care mi-am luat și eu îndrăzneala a cere cuvânt e sufletesc, intern. Aci de pietate săvârșite de corpul învățătoresc, serviciul divin și părăstasul oficiat în catedrală, mai de parte peregrinagiul la mormântul profesorilor d-voastre de odinioară, ne-a umplut inimile și a întărit în noi convingerea, că învățătorimea de azi își cunoaște chemarea. Faptul că a-ți reîmprospătat memoria regretatului *Petru Solomon*, fostul meu socru, mă îndeamnă să vă exprim în numele familiei noastre cele mai vii mulțămite. Aș dori domnilor să se perpetueze acest obicei, căci umbrele dascălilor morți ne măresc ambiția spre lucru, d-voastră prin aceasta ați dat noui dovezi, că faptele lor bune și cinstea lor nu se uită. Mulțumesc inițiatorilor și conducătorilor

Interesează pe dame

Din noutățile mele de toamnă a sosit un asortiment întreg.

Mărți fine engleze și maghiare, flanele, parchete și alte; asemenea vă recomand în atențiune, că am dat de un țarg ocazional lățime 120 cm. preț 38 cr. de metru; modelele cele mai moderne, — care se văd în vitrinele (galantarele) mele. — Cu deosebită stimă:
Nádler Lajos,
modist de dami și dame
Andrăsi-tér, nr. 20.

fete. Fetele și feciorii s'au dus întâin la biserică, unde cea mai frumoasă fată a ținut o vorbire înflăcărată, adresată feciorilor și în care a laudat căsătoria și viața casnică. A urmat apoi jocul. Acum fetele din Lalaing așteaptă cu nerăbdare să vadă, câte căsătorii se vor încheia în urma răzgulii de fete.

— **E peste un milion numărul** acelor bolnave, cari cu inima plină de recunoștință pot să mulțumiască însănătoșirea lor numai *oleului Rheumă de Băile Erculane a lui dr. Arányi*. E un medicament ce alină reuma, podagra și catarul și vindecă ori-ce durere de mâni, picioare, spate și dinți. O sticlă de probă 1 cor., sticlă mare 2 cor. La comanda de 12 cor. trimise înainte, expedierea se face gratuit. Se capătă numai la farmacia lui Balla Sándor, Hódmezővásárhely.

— În **Arad**, strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis deougheria Nádas, orolojerul și juvrajul

Zinner Vilmos

face prăvălie de orologe și juvaericeale, ba chiar vinde prăvălia.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Orologe de aur, argint și oțal de buzunare. Un departament separat se găsește fabricațiuri de argint china de prima calitate.

Grădărt S. és fia, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— **Femeile engleze**, nici odată nu folosesc la față decât «Lapte de castravete» ce se găsește în adevărată calitate engleză în farmacia Balassa K. în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect sigur și e nestrucios, ce deja după folosire de 1-3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia idă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castravet 1 cor., pudră de castravet, 1.20 se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest — Andrássy-ut 47.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

— **Și cea mai frumoasă floare se veștește** dacă nu grijești de ea. Și frumuseța feței se vestește, dacă nu te îngrijești de ea cu multă îngărire de samă. O față frumoasă, tină și curată poți avea pururea, numaidacă folosești Crema de lacrimioară a lui Vasváry.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbatești Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

O clarificare.

Vineri sosind de la Budapesta, dr. Ștefan C. Pop, deputat, s'a prezintat în redacția noastră și față de cele publicate în «Pop. Român» (nrul 12 25 Octombrie), că *deputații români au intervenit la ministru pentru sistarea proceselor intentate acelei foi*, ni-a declarat următoarele:

«Cred de imposibil ca cineva dintre deputați să fi cerșit grație pe seama dlui D. Birăuțiu. Dl Birăuțiu comite un act de ingrădădine mai ales față de acei deputați cari i-au făcut foarte multe servicii în timpul din urmă. Față de cauza românească săvârșește însă o trăsare când prezentează deputații români în așa lumină tristă. Prea cred, că unul ori altul dintre noi, la insistența dlui Birăuțiu îl va fi agrăit pe dl Polóny: ca să cuprindă în amnestie și pe dl Birăuțiu. De aci însă până la chipul de intervenție cum îl descrie d-sa în «Poporul Român» dela 25 c. este o mare deosebire și proprie a arunca umbră asupra noastră.»

Cei competenți, desigur, se vor declară în această afacere. Eu însă le previn d'acuma și protestez energic contra modului cum dl Birăuțiu ne prezentează înaintea lumii românești, pentru că noi pe calea unde dl Burdea merge, târând după sine pe dl Birăuțiu, nu vom merge nici odată.

Poșta Redacției.

Alexe Marcu (din Petrifalău) în *Cleveland, Ohio*. Ți-se trimit.

Ioan Buică, Marcovăf. Credem, că acea fată de 14 ani e slabă de minte, altfel nu a putut să drăcuiască pe I. C. Cu slabi de minte să nu ne facem de lucru.

N. Șteviu, Sat Chinez. A mers scrisoare.

D. Nica, Moroda. Se află în numărul de azi.

G. Iencea, inv. p. Coștei și P. Cira, Toracu-m. Amănunte în numărul de azi.

Poșta Administrației.

Ioan Musca Ruja, O-Szt-Anna. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1906.

Traian Murgu, Iertof. Am primit 10 cor. Abonamentul e plătit până la 1 Ianuarie 1907.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**

Editor proprietar: **George Nichin.**

Concurs

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște (comitatul Sibiiului) scrie concurs pentru ocuparea unui post de funcționar cu termen până în 15 Noembrie 1906 st. n.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000.
2. Cvincvenalii de câte 100 cor.
3. Relut de cvartir pentru primii 5 ani câte 100 cor., iar dela al 6-lea an de serviciu câte 200 cor.
4. Taniema statutară.

Reflecțanții la acest post au să dovedească, că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate și că au praxă în afacerile de bancă.

După un an de probă nou alesul va fi declarat de funcționar definitiv și se va împărtași și de favorurile fondului de penziune.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Săliște, în 24 Oct. 1906.

Direcțiunea.

Concurs.

La subscrisul în cancelaria notarială află numai decât aplicare un *practicant de notar* pe lângă un salar lunar de 90 coroane posticipative. Sunt preferiți cei absoluți de cursul administrativ.

Cugier (Kudzsir), 21 Octombrie 1906.

Procopiu Herlea,
not. com.

AMUNT.

Se caută maeștri români, măsari, rotari, fauri, coloritori, barbieri, păpucari, croitori, fumieri, curelari etc. etc., cari vor avea un viitor bun, având comuna noastră și drept da târg.

Pentru răspuns detaliat trimiteți marcă postală dlui *Pavel Gherga*, inv. în Goruja, u. p. Krassova, (Krassó-Szörény m.).

O văduvă română, modestă și din familie bună, în etate de 38 ani, care știe perfect a ferbe și se pricepe la toată economia casei, dorește a face cunoștință pe cale serioasă cu un văduv mai în etate care nu caută avere nici frumusețe, ci o femeie casnică.

Doritorii să se adreseze la administrația acestei foi, sub titlul: **Văduvă.**

Caut o fată de 15—18 ani pentru copii mei, harnică, inteligentă, cu atragere cătră copii și cătră afacerile casnice, să vorbiască frumos limba românească și încâtva cea germană.

Orfancele au preferință.

Ofertele să se adreseze:

Dr. Lazar Popovici,
medic

Wien, XV. Mariahilferstrasse 136.

664/1906. vhtó sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. bíróság 1906. évi Sp. 578/a. számú végzése következtében dr. Burdán Tivadar ügyvéd által képviselt Unterstein Péter javára, Suhajda Antal ellen 24 K. 80 f. s. já. rülékai erejéig 1906. évi július hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1220 K. ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvasmarhák és kocsik nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bjenői kir. járásbíróság 1906-ik évi V/441/a. számú végzése folytán eddig összesen 64 K. 10 f.-ben bírósági már megállapított költségek erejéig, Barakonyban adós lakásán leendő megtartására

1906 évi okt. hó 29 napjának d. e. 11 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 103. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárton alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezeni ő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-czikk 102. §. értelmében ezek javára is e rendeltetik.

Kelt Borosjenő, 1906. évi október hó 12-ik napján.

Nagy,
kir. bír. végrehajtó.



Am fost bolnav în totdeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii dlui Frankl. Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beutură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beutură spirtoasă. Sănătății mi-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

DE UNDE SE CUMPERE PIE-GARE ROMÂN?

Hotărât, că numai la comerciant român! Un comerciant român avem în Arad:

Cornel Santo

la a cărui speccerie la COȘNITA CU ALBINE

din strada Deák Ferencz nrul 23

se pot căpăta articolele croasnești de tot soiul. Poate servi cu cafea de cea mai bună calitate, de 2 -oieri ZAHĂR, RUM de CUBA și JAMAICA, diferite saluri de ceai, totuși am de pe lângă un serviciu provărit se pot căpăta pe lângă cele mai favorabile preturi. Tot așa am ea petrolu veritabil de America. Despre adevăritate, acele sus zise, se poate convinge fiecare deja la o cumpărare cât de mai mică, deci cu stăruie și sprijinul Românilor

Cornel Santo.

„SILVANIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ȘIMLEU.

PUBLICAȚIUNE.

Institutul „SILVANIA“ în adunarea sa generală extra-ordinară ținută la 18 Octombrie 1906 a hotărât a-și ridica capitalul social dela Cor. 300,000 la Cor. 600,000. În acest scop a autorizat direcțiunea se deschidă subscrierea pentru 3,000 acțiuni a 100 Cor. valoare nominală.

Pe baza acestei autorizațiuni primite dela adunarea extra-ordinară și având în vedere hotărârile aceleia, oferim acționarilor vechi spre cumpărare 3,000 acțiuni nouă în valoare nominală de Cor. 100 pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechiu are drept, ca din noua emisiune se opteze și să subscrie atâtea acții, câte poșede din emisiunile de mai înainte.

2. Pentru acționarii vechi prețul unei acții nouă optate, conform punctului 1, se fixează în 100 cor. și 6 cor. spese.

3. Terminul de optare și subscriere se fixează **dela 1 Noembrie până la 10 Decembrie st. n. 1906 inclusive**, cu aceea restricțiune, ca toți acei acționari vechi, cari până la acel termin n'au participat la subscriere, **necondiționat își pierd dreptul de prioritate și favorul (punct 2) la subscrierea de acții din aceasta emisiune nouă.**

De-odată cu declarațiunea de subscriere acționarii, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut acțiunile lor vechi pentru cari optează la subscriere nouă și până la 10 Decembrie st. n. 1906 se plătească la cassa

institutului 6 coroane spese și 10 coroane ca prima rată din prețul de emisiune.

4. Ratele următoare vor fi a se plăti, după fiecare acție

câte	10 Cor.	până la	10 Ianuarie	1907
"	10	"	"	10 Februarie "
"	10	"	"	10 Martie "
"	10	"	"	10 Aprilie "
"	10	"	"	10 Mai "
"	10	"	"	10 Iunie "
"	10	"	"	10 Iulie "
"	10	"	"	10 August "
"	10	"	"	10 Septembrie "

Fiecare acționar are drept însă a plăti mai multe sau toate ratele înainte de terminii fixați.

5. Pentru ratele de acțiuni, cari nu s'au numărat la termin, se solvesc 8% interese de întârziere. Acționarii, cari n'au numărat la termini vre-una rată, să provoacă direct prin postă la solvire, ce dacă în 30 de zile dela espedarea provocărilor n'ar urma, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se dechiară perdut, sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al societății. Acțiunile lor să anulează și sua aceiași numeri se esmit alte acțiuni. Anularea se publică în ziarele desemnate pentru publicările institutului.

6. Acțiunile nouă vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, după plățirea tuturor ratelor, dar la nici un caz mai înainte de 1-a Ianuarie 1908.

Dela plățirea ratelor până la acel (1 Ianuarie

1908) termin, acționarii primesc 4½% interese, iar după ratele restante plătesc 8% interese de întârziere.

7. Acțiunile neoptate de acționarii vechi se vând din mână liberă începând dela 10 Decembrie a. c. până la altă dispozițiune, în preț a Cor. 200 plus Cor. 6 spese.

Direcțiunea, începând dela 10 Decembrie a. c. primește subsemnări și pentru aceste acții fie din partea acționarilor vechi, peste numărul acțiilor din emisiunile anterioare, fie din partea altora. Aceste subscrieri de acții se vor lua în considerațiune în seria pe cum au sosit la institut subscrierile valabile, proptite de 6 coroane spese și 20 coroane prima rată după fiecare acție.

Ratele următoare vor fi a se plăti, după fiecare acție

câte	20 Cor.	până la	10 Ianuarie	1907
"	20	"	"	10 Februarie "
"	20	"	"	10 Martie "
"	20	"	"	10 Aprilie "
"	20	"	"	10 Mai "
"	20	"	"	10 Iunie "
"	20	"	"	10 Iulie "
"	20	"	"	10 August "
"	20	"	"	10 Septembrie "

Față de acești acționari noui, încă se vor aplica dispozițiunile din punctul 4, 5 și 6 din aceasta publicațiune.

Șimleu, în 18 Octombrie 1906.

Direcțiunea institutului de credit și economii:

BCU Cluj / Central University Library Cluj „SILVANIA“.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termin fles, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întâmplată;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de banc, bijuterii, valori, haine, reovisite ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăș, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmă, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon ar. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul grăul, secăra, ovăzul și toată economia.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furtului de banc și tot ce aveți de preț!

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și da deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expedază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.